

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
URL ЕНК на навчальному
порталі НУБІП України

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Економікс: Мікроекономіка”

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 073 Менеджмент
Освітня програма “Менеджмент”
Рік навчання 2024-2025, семестр I-II
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 5
Мова викладання українська

кандидат економічних наук, доцент Власенко Ю.Г.
Кафедра економічної теорії, навч. корпус № 10, каб. 414
vlasenko.y.g@nubip.edh.ua
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4307>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Економікс: мікроекономіка» є однією з найдинамічніших, найцікавіших, найнеобхідніших дисциплін, оскільки вона вивчає поведінку й механізми ухвалення рішення окремими економічними суб'єктами (мікросистемами) для досягнення своєї мети за обмежених ресурсів. У центрі уваги мікроекономіки перебувають: моделі поведінки споживача, що формують попит за певних умов; діяльність виробника та її оптимізація; ринковий попит і пропозиція; фактори, що визначають ціну та обсяги продажу на ринку окремого блага; максимізація прибутку залежно від типу ринкової структури; ефективність розподілу ресурсів тощо. Дисципліна сприяє формуванню ринково-орієнтованого економічного світогляду учасника суспільного виробництва, здатного до самостійної підприємницької діяльності в умовах динамічної ринкової кон'юнктури; допомагає оволодіти універсальним інструментарієм прийняття раціональних господарських рішень в умовах обмеженості ресурсів та наявності альтернативних варіантів їх використання.

Дисципліна «Економікс: мікроекономіка» сприяє висвітленню загальних засад економічного життя суспільства; розкритті закономірностей розвитку економічної системи та діалектики взаємозв'язку її структурних елементів; вивченню механізму дії економічних законів та способів використання їх людьми у процесі господарської діяльності.

Особливо актуальним цей курс є для студентів спеціальності “Менеджмент”, оскільки він сприяє формуванню у майбутніх фахівців методологічної бази мікроекономічного аналізу поведінки суб'єктів ринку завдяки використанню універсального інструментарію та мікроекономічного моделювання.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з чотирьох навчальних змістових модулів, а саме:

- навчального змістового модуля № 1 «Основи мікроекономічного аналізу».
- навчального змістового модуля № 2 «Виробництво, витрати та поведінка фірми».
- навчального змістового модуля № 3 «Ринки ресурсів».
- навчального змістового модуля № 4 «Загальна рівновага та суспільна ефективність».

Кожен з модулів є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якого передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Дисципліна сприяє формуванню ринково-орієнтованого економічного світогляду учасника суспільного виробництва, здатного до самостійної підприємницької діяльності в умовах динамічної ринкової кон'юнктури; допомагає оволодіти універсальним інструментарієм прийняття раціональних господарських рішень в умовах обмеженості ресурсів та наявності альтернативних варіантів їх використання.

Компетентності навчальної дисципліни:***Інтегральна компетентність:***

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/ семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
ПЕРШИЙ СЕМЕСТР				
Модуль 1. Основи мікроекономічного аналізу				
Тема 1. Вступ до мікроекономіки	2/2	Розуміти значення категорії мікроекономіка, її об'єкти і суб'єкти. Усвідомлювати місце мікроекономіки в системі економічних знань. Володіти методологією мікроекономіки. Знати сутність економічних потреб та інтересів, економічних благ та їх класифікацію. Вміти розраховувати альтернативну вартість. Розуміти межу виробничих можливостей та вміти її графічно зображувати	Підготовка презентації або реферату Розв'язок задач	4
Тема 2. Ринок: попит, пропозиція та їх взаємодія	2/2	Розуміти поняття: попит та пропозиція, ринкова рівновага, аналізувати цінові та нецінові фактори, що на них впливають. Розраховувати та відображати графічно, таблично, аналітично показники обсягу попиту та ціни	Розв'язок задач	4
Тема 3. Еластичність	2/2	Знати поняття та види еластичності. Вміти розраховувати коефіцієнт еластичності. Аналізувати та практично застосовувати отримані значення показників еластичності. Засвоїти принцип "цінового механізму", ознайомитися з моделями досягнення ринкової рівноваги. Використовувати цінову еластичність попиту та пропозиції для визначення поведінки споживачів та виробників на ринку	Розв'язок задач, тестів	4
Тема 4. Теорія корисності та оптимальний вибір споживача	2/2	Знати поняття, види та вигляд функцій корисності. Розуміти аксіоми поведінки споживача, поняття уподобань та вибору споживача, сутність ринкового кошика. Вміти графічно зображувати криву байдужості та лінію бюджетного обмеження, розраховувати граничну норму заміщення. Знати властивості кривої байдужості та лінії бюджетного обмеження, поняття граничної норми заміщення (MRS_{xy}). Вміти використовувати аналітичний вигляд лінії бюджетного обмеження, розрізняти просте та розширене бюджетне обмеження. Вміти зображувати графічно стан оптимального вибору споживача та використовувати його на практиці.	Розв'язок задач	4

Тема 5. Теорія ринкового попиту	2/2	Розрізнити поняття індивідуального та ринкового попиту. Вміти графічно зображувати вплив різних чинників на стан рівноваги та індивідуальний попит споживача. Розуміти поняття кривих: «дохід-споживання» та «ціна-споживання». Знати поняття: ефект доходу та ефект заміщення. Розуміти принцип встановлення ціни в умовах ринкової економіки та концепцію споживчого надлишку. Вміти визначати ринковий попит графічно та аналітично.	Розв'язок задач	4
Модульний контроль 1				10
Модуль 2. Виробництво, витрати та поведінка фірми				
Тема 6. Теорія фірми: виробництво	2/2	Розуміти підприємство з точки зору суб'єкта ринкових відносин, а також мотивацію діяльності підприємства. Вміти розраховувати загальну, середню та граничну продуктивність ресурсу. Знати поняття і параметри виробничої функції, її види, сутність сукупного, середнього та граничного продуктів. Розуміти сутність понять: ізокванта та ізокоста, гранична норма технологічного заміщення (MRTS). Вміти графічно зображувати та знати властивості ізокванти та ізокости	Розв'язок задач	5
Тема 7. Витрати виробництва, виручка та прибуток	2/2	Знати суть витрат виробництва, економічний та бухгалтерський підходи до їх визначення, а також особливості формування витрат у довгостроковому та короткостроковому періодах. Розуміти класифікацію та способи розрахунку виробничих витрат. Розрізнити бухгалтерські та економічні витрати, граничні витрати.	Розв'язок задач	5
Тема 8. Ринок досконалої конкуренції	2/2	Знати ознаки та умови досконалої конкуренції, поняття конкурентної фірми та конкурентної галузі. Розуміти принцип формування попиту споживачів на продукцію конкурентної фірми; різницю між бухгалтерським, економічним та нормальним прибутком; поняття виробничого надлишку. Вміти розраховувати загальну, середню та граничну виручку фірми; визначати оптимальний обсяг випуску продукції для фірми з використанням правила максимізації прибутку. Аналізувати умови виходу фірми з галузі в короткостроковому і довгостроковому періодах та механізм формування індивідуальної і ринкової пропозиції. Знати дію парадоксу прибутку та зрозуміти наслідки державного регулювання конкурентних ринків. Розуміти відмінності стратегій виробників.	Розв'язок задач	5

Тема 9 Монопольний ринок	2/2	Розуміти суть монополій, їх ознаки та види, Знати стратегії вибору монополістом цін та обсягу виробництва. Знати зв'язок між еластичністю попиту на продукцію фірми монополіста та загальною і граничною виручкою. Вміти розв'язувати задачу максимізації прибутку для монополіста в коротко- та довгостроковому періодах та розраховувати ціну продукції з використанням правила монополістичного ціноутворення. Аналізувати використання цінової дискримінації при формуванні ціни фірми-монополіста	Розв'язок задач	5
Тема 10. Олігополія як вид ринкової структури	2/2	Знати суть олігополії, її моделі та розповсюдження. Розуміти поняття ефективності олігополій. Вміти розв'язувати задачу максимізації прибутку для олігополії в коротко- та довгостроковому періодах	Розв'язок задач	5
Тема 11. Ринок монополістичної конкуренції	2/2	Розуміти ознаки ринку монополістичної конкуренції. Вміти визначати оптимальний обсягу продажу фірми та її цінову політику, розв'язувати задачу максимізації прибутку для фірми монополістичного конкурента в коротко- та довгостроковому періодах.	Розв'язок задач	5
Модульний контроль 2				10
Всього за I семестр				70
Залік				30
ДРУГИЙ СЕМЕСТР				
Модуль 3. Ринки ресурсів				
Тема 12. Ринок факторів виробництва. Утворення похідного попиту.	2/2	Знати сутність антимонопольної політики та антимонопольне законодавство України. Розуміти необхідність державного регулювання монополії та особливості діяльності антимонопольного комітету. Знати проблеми природних монополій, особливості антимонопольної політики у різних країнах. Вміти вимірювати монопольну владу.	Розв'язок задач	10
Тема 13. Ринок праці.	2/2	Вміти визначати оптимальний обсяг праці, використовуючи правило “рішення про найм”. Вміти порівнювати конкурентні ринки праці та ринки праці з недосконалою конкуренцією. Розуміти практичне використання моделі “доход-відпочинок”. Знати особливості формування індивідуальної і ринкової пропозиції праці та попиту на працю.	Розв'язок задач	10

Тема 14. Ринок капіталу та природних ресурсів (землі).	2/2	Аналізувати модель міжчасового вибору в економіці та особливості формування попиту і пропозиції позичкових коштів. Вміти визначати оптимальний обсяг інвестицій для фірми, оцінювати доцільність інвестицій та використовувати правило дисконтування. Знати особливості функціонування ринків природних ресурсів, зокрема землі. Розуміти особливості встановлення орендної плати та ціни землі Аналізувати сучасний стан земельних відносин в Україні.	Розв'язок задач	10
Модульний контроль 3				10
Модуль 4. Загальна ринкова рівновага та суспільна ефективність				
Тема 15. Загальна ринкова рівновага та економічна ефективність	2/2	Знати поняття взаємозалежності, суспільних благ, асиметричної інформації. Розрізняти ситуації часткової та загальної рівноваги. Розуміти загальні умови ефективності конкурентної ринкової системи.. Розуміти проблеми у досягненні загальної рівноваги та знати причини необхідності державного втручання в ринкову економіку. Знати причини та наслідки втручання держави в економіку, а також проблеми регулювання виробництва та споживання суспільних благ	Розв'язок задач	7
Тема 16. Зовнішні ефекти	2/2	Знати поняття взаємозалежності ринків, сутність зовнішніх ефектів, суспільних благ, асиметричної інформації. Розуміти загальні умови ефективності конкурентної ринкової системи.. Розуміти проблеми у досягненні загальної рівноваги та знати причини необхідності державного втручання в ринкову економіку. Знати причини та наслідки втручання держави в економіку, а також проблеми регулювання виробництва та споживання суспільних благ	Розв'язок задач	7
Тема 17. Суспільні блага	2/2	Знати поняття взаємозалежності ринків, сутність зовнішніх ефектів, суспільних благ, асиметричної інформації. Розрізняти ситуації часткової та загальної рівноваги. Розуміти загальні умови ефективності конкурентної ринкової системи. Знати причини та наслідки втручання держави в економіку, а також проблеми регулювання виробництва та споживання суспільних благ	Розв'язок задач	6
Модульний контроль 4				10
Всього за II семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Талавиря М.П., Бутенко В.М., Болгарова Н.К., Власенко Ю.Г., Гуца І.О., Пашенко О.В. Економікс: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 073 "Менеджмент", 075 "Маркетинг". К.: Редакційно-видавничий відділі НУБіП України. 2023. 525 с.
2. Байдала В.В., Власенко Ю.Г. Microeconomics and Its Application. – Kyiv: Вид-во ТОВ «ЦП «Компринт», 2018. – 464 р.
3. Власенко Ю.Г. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів: задачі, тести, графоаналітичні вправи з дисципліни "Мікроекономіка" для студентів спеціальності 073 – "Менеджмент" К. 2018. 165 с.
4. Мікроекономіка : підручник / За заг. ред. А.І. Ігнатюк. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 420 с.
5. Мікроекономіка: навчальний посібник. Укл: С.В. Бойда. Чернівці: Чернівець. нац. унів.-т., 2021. 176 с.
6. Мартин О.М. Мікроекономіка: теорія, тести, задачі. Частина І: навчальний посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2021. 271 с.
7. Курс мікроекономіки : Навчальний посібник для студентів спеціальностей «Економіка», «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» / За ред. С.І. Архієреєва. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 156 с.
8. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: Навчальний посібник. / за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ». – 2015. – 348 с.
9. Економічна теорія: політекономія: практикум: Навч.посіб./ За ред. В. Д. Базилевича. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2013. – 494 с.
10. Економічна теорія. Мікроекономіка: Підручник./За ред. В. Тарасевича. – К.: Знання, 2012. – 134 с.
11. Мікроекономіка: підручник / А. П. Наливайко, Л. А. Азьмук, П. Г. Банщикова та ін.; за наук. ред. А. П. Наливайка. Київ: КНЕУ, 2011. 446 с.
12. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: у 2-х кн./С. М.

- Панчишина, П. І. Островерха. – Кн. 2: Мікроекономіка. – К.: Знання, 2010. – 437 с.
13. Андреюк Н. В. Мікроекономіка. Основи теорії та практикум: Навч.-метод. посіб./ Н. В. Андреюк, Л. В. Кузнецова, Н. М. Салатюк. – К.: НУХТ, 2010. – 408 с.
14. Гронтовська Г. Е. Мікроекономіка: Практикум: Навч. пос./ Г. Е. Гронтовська, А. Ф. Косік. – 3-тє вид. стереотип - К.: Центр учбової літератури, 2010. – 418 с.
15. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец. закл. освіти: у 2 ч. / С. Будаговська, О. Кілієвич, І. Луніна та ін. ; За заг. Ред. С. Будаговської. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. – 517 с.
16. Уфимцева О. Ю. Мікроекономіка. Курс лекцій: Підручник. / О. Ю. Уфимцева. – Дніпропетровськ.: ПДАБА, – 2012. – 174 с.
17. Гамільтон Дж. Методичний посібник до «Мікроекономіки» Р. С. Піндайка та Д. Л. Рубінфелда: пер. з англ. А. Олійника та Р. Скільського. Київ: Основи, 1996. 223 с.
18. Лобачова Є. Н. Економічна теорія: підручник: у 2-х ч. Львів: ЛЄФ, 2012. 557 с.
19. Мочерний С. В. Економічна теорія: посіб. Київ: Академія, 2002. 656с.
20. Мікроекономіка: Навчальний посібник / За ред. А.О.Задоя. – Д.: Національний гірничий університет, 2009. – 216 с.
21. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Аналітична економія: принципи, проблеми і політика. Частина 2. Мікроекономіка. Львів: Просвіта, 1999. 649 с.
22. Петрушенко Ю.М. Мікроекономіка: теорія та приклади розв'язання задач: навч. посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2012. 320 с.
23. Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка / Пер. з англ. Київ : Основи, 1996. 646 с.
24. Семюелсон П., Нордгауз В. Мікроекономіка / Пер. з англ. Київ : Основи, 1998. 620 с.
25. Слухай С.В. Довідник базових термінів та понять з мікроекономіки. — К.: Лібра, 1998. — 256 с.
26. Ястремський О.І., Грищенко О.Г. Основи мікроекономіки : підручник. Київ : Знання, 1998. 480 с.
27. Pindyck R., Rubinfeld D. Microeconomics. – Pearson, 2017. – 787 p.
28. Kolmar M. Principles of Microeconomics: An Integrative Approach. – Springer, 2017. – 336 p.
- Microeconomics / Robert S. Pindyck, Daniel L. Rubinfeld. – 8th ed. – (The Pearson series in economics), 2013. - 731 p.
29. Feigenbaum S.K., Hafer R.W. Principles of Microeconomics: The Way We Live First Worth Publishers, 2012. – 665 p.
30. Microeconomics / Campbell R. McConnell [et. al.] - 12th Canadian ed. McGraw - Hill Ryerson. – 2010. – 424 p.
31. Principles of Microeconomics, 5e N. Gregory Mankiw. - Cengage Learning. All Rights Reserved, 2008. – 519 p.

Інтернет ресурси:

1. Офіційний сайт бази українського законодавства в Інтернет: веб-сайт. URL: www.lawukraine.com.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України: веб-сайт. URL: www.ukrstat.gov.ua.
3. Офіційний сайт інституту глобальних стратегій: веб-сайт. URL: www.igls.com.ua.
4. Офіційний сайт інституту економічних досліджень і політичних консультацій: веб-сайт. URL: www.ier.kiev.ua.
5. Офіційний сайт інституту світової економіки і міжнародних відносин : вебсайт. URL: www.iweir.org.ua.
6. Офіційний сайт національного інституту стратегічних досліджень: веб-сайт. URL: www.niss.gov.ua.
7. Офіційний сайт національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: вебсайт. URL: www.nbuv.gov.ua.